

Г. Г. Крючков, д-р філол. наук, проф.,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ
georgiy@univ.kiev.ua

УКРАЇНСЬКА МАРСЕЛЬЄЗА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Зіставлено різні переклади "Заповіту" Тараса Шевченка і національного гімну Франції Марсельєзи. Проаналізовано дві ціннісні системи та специфічні психолекти ностальгії, агресії, умиротворення. Актуальність статті зумовлена значенням поетичних творів поета для розбудови незалежної і вільної України.

Ключові слова: психолект; ностальгія; агресія; умиротворення; концепт.

Як відомо, Марсельєза отримала свою назву спочатку як марш рейнської армії, який виконувався марсельцями під час штурму Тюільрі в Парижі і який було укладено офіцером інженерних військ Страсбурзького гарнізону Клодом Жозефом Руже де Ліль 1792 р. Ця патріотична пісня настільки захопила французів, що вони 1795 р. надали їй статусу національного гімну.

"Заповіт" Тараса Шевченка було написано в роки, коли поет багато думав над історичною долею України, майбутнім українського народу. Цей твір вважається другим національним гімном, який навіть краще корелює з Марсельєзою, ніж національний гімн України, що поступово стає визначною історичною та літературною пам'яткою.

"Заповіт" і Марсельєза засвідчують історичну близькість українського та французького народів і адекватне сприйняття українцями франкофонних цінностей.

"Дві майже однакові за площею і населенням європейські країни – Франція і Україна, два волелюбні народи – один на Заході, другий у Центрі Європи – мають дружні стосунки і взаємну симпатію вже з княжої доби та одруження Анни Ярославни з королем Генріхом I.

Упродовж тисячоліття кожна країна пройшла свій шлях до незалежності, свободи, демократії. Франція, починаючи з тринадцятого століття, виборювала право кожної людини на вільний вибір, рівні можливості, братерський устрій суспільства. Як країна з давніми культурними традиціями вона і сьогодні

через французьку мову відкриває своїм друзям і партнерам Європу і франкофонний світ. Поняття "франкофонії" набуло останнім часом не тільки франкомовного, але й політичного, економічного, культурного, соціального й морального вимірів. Тому Франція нині є взірцем цивілізованості, втілення принципів демократії, поваги до прав людини, культу свободи, права на відмінність та індивідуальність, толерантного ставлення до іншого.

Україна вистраждала свою незалежність, залишаючись упродовж багатьох століть "розчиненою" у складі різних держав, але зберігаючи свої культурні традиції, свою мову і фольклор, свою волелюбність і духовні багатства. Обравши шлях демократичного розвитку, наша країна орієнтується на загальнолюдські цінності свободи, прав людини на життя, на свободу совісті, на свободу слова, на свободу релігії, на повагу до приватного сімейного життя, на вільні вибори. Ці понятті яскраво втілено в інституційній франкофонії, яка пройшла історичний шлях від уособлення до культурного розмаїття. Франкофонія стала сьогодні вагомим інструментом політичної діяльності.

Політична франкофонія зародилася в Бейруті 8 жовтня 2002 р., на саміті Міжнародної Організації Франкофонії, на якому 55 країн виступили за мир, за демократичні цінності та солідарність між народами. Природно, що діяльність асоціацій-партнерів пов'язана з політичним, культурним та лінгвістичним розвитком франкофонії. Франкофонія закликає нас до створення всезагальної етики, заснованої на солідарності та повазі до інших. Франкофонна родина – це і є насамперед солідарність. Глобалізація економіки потребує глобалізації мислення. Наша планета стала настільки малою, що жодна країна, жодна нація не може одна відповісти на виклики сьогодення. Нові інформаційні та комунікативні технології подолали простір і час. Наука змінює людську природу. Дуже важливо виплекати в собі глибоку пошану до Іншого та до життя. Як казав Ж. Делор, нам слід було б навчитися розуміти та знати, як жити разом, бути терплячими та поважати один одного, щоб краще порозумітися. Франкофонія покликана служити діалогу та різноманітності культур. Діалог культур служить основою

взаєморозуміння та миру між народами. Не існує справжнього діалогу культур без свободи, без ствердження всезагальних цінностей та прав людини. Різні за расою, національністю, політичним режимом, релігією народи прагнуть керуватися гуманістичним ідеалом, який об'єднує франкофонів. Саме з цих міркувань Україна обирає шлях до приєднання до світової франкофонії і з метою поглиблення зв'язків із Францією створює низку громадських франкофонних організацій: Асоціацію "Україна-Франція", Асоціацію викладачів французької мови України, Франкофонну Асоціацію України тощо.

З 1991 р. Франція знову відкриває для себе нашу націю як вагомий політичний, економічний і культурний учасник нової Європи. Не дивно, що французи вбачають у нашій країні "другу Францію" на Сході європейського континенту і бажають співпрацювати з нею в усіх галузях.

Багато треба ще зробити для того, щоб величезний людський, промисловий і аграрний потенціал України був належним чином оцінений у Франції, щоб здобутки сучасної Франції, четвертої держави Європи, стали досяжними для України [Крючков, 2007, с. 7-9].

І Франція, і Україна завжди прагнули до розвитку зв'язків, насамперед у галузі культури. На розвиток української філософської думки та культури вплинули ідеї великих французьких філософів Ш. Монтеск'є, Ф.-М. Вольтера; представників нової літератури Д. Дідро, Ж.-Ж. Руссо, П. О. Бомарше; романістів О. Бальзака, П. Меріме, В. Гюго, Е. Золя, Г. де Мопассана; поетів П. Верлена, А. Рембо, П. Елюара, Л. Арагона та ін. Свій внесок до зміцнення французько-українських зв'язків зробили видатні діячі України: Б. Хмельницький, І. Мазепа, П. Орлик, І. Сірко, Марко Вовчок, Т. Шевченко, І. Франко та ін.

Видатні діячі науки й культури, політики, військові постають як творці історії наших країн, які цементували взаємну симпатію двох народів.

Незважаючи на певну гіперболізацію патріотичних досягнень, властиву національним історичним і культурологічним дослідженням, і захоплення міфами й легендами, як-от: походження назви льотовища Орлі, дружні французько-українські взаємини

поглиблюються завдяки розвитку франкофонії в Україні, завдяки входженню нашої країни в цивілізований франкофонний світ.

Тарас Шевченко відразу посів перше місце серед українських письменників того часу й відкрив нову еру в історії нашої літератури. Почавши з романтичних переспівів мотивів народної поезії та з історичних поем про козаччину, Шевченко перейшов до змалювання народної неволі, до гарячого протесту проти кріпаччини та загалом проти всякої неволі. Він зробився національним поетом України, одним з найбільших поетів усього слов'янського світу.

Твори Шевченка мали надзвичайний вплив на поширення національної свідомості й народолюбних ідей серед українського громадянства. Вони зумовили велике поживлення в українській літературі [Дорошенко, 1942, с. 201].

Поезією "Як умру, то поховайте..." завершується плідна Шевченкова осінь 1845 р., яку можна порівняти з Пушкіноюю "болдинською" осінню. Тут Шевченко використав відомий у літературній традиції жанр "пам'ятника" (як Горацій, Ф. Війон, П.-Ж. Беранже, Г. Державін, О. Пушкін). Ритмічна організація "Заповіту" надзвичайно висока. Цей твір треба співати, оскільки він є мелодійним. Існує понад двадцять гармонізацій та спроб покласти "Заповіт" на музику. Свої варіанти написали М. Лисенко та М. Вербицький, Г. Гладкий, К. Стеценко, О. Кошиць, Л. Ревуцький, А. Спендіаров, Я. Степовий, С. Людкевич, Б. Лятошинський, Р. Глієр та ін. [Шевченко, 1989, с. 509].

Бездоганною є структура ліричного твору "Як умру, то поховайте" ("Заповіт"). Він складається з трьох частин, кожна з яких має вісім рядків.

Перший та другий катрени містять непереможну, спокійну, тиху велич і красу образів Батьківщини поета. Топоніми *Україна* (*Україна*) *мила*, *Дніпро*, рельєфні іменники та образні прикметники *степ широкий*, *лани широкополі*, *кручі*, *реве ревучий*, *синєє море* актуалізують значення свободи, простору, краси, любові до рідного краю. Вони ґрунтуються на ностальгічному психолекті.

У перекладах французькою мовою неможливо передати редуковані форми географічних назв (Україна, Вкраїна, Украина), однак використовуються різні орфографічні дублети (Дніпро – le

Dnierng у перекладі А. Абріля, le Dnierepere у перекладі Р. Тіссерана, Le Dniéper – у перекладі 1921 р., невідомий автор).

Мила Україна перекладено *ma si douce Ukraine, ma chère Ukraine, mon Ukraine bien-aimée*. *Кручі* перекладено як *les rives escarpées, ses rochers, ses falaises*. *Ревучий* ніхто так і не спромігся перекласти.

Загалом уся концептосфера перших двох катренів базується на ностальгічних концептах "ЛЮБОВ" і "БАТЬКІВЩИНА". Лексико-граматична структура фраз, фонетичні явища і просодія забезпечують інтелектуально-логічне та емоційно-вольове вираження думок і почуттів у психолекті поета, який тоді нездужав і прощався з українським народом. Т. Шевченко просить виконати його останню волю – поховати в Україні, над Дніпром, серед степу широкого, щоб було видно і лани широкогополі, і Дніпро, і кручі і щоб було чути, як реве ревучий. Алітерація на *p* та асонанс на *e* посилюють відчуття могутньої ріки.

Третій та четвертий катрени є найбільш дискусійними, але при цьому вражають кожного своєю бадьорістю, силою віри в майбутнє України, її визволення від ворогів. Коли Дніпро понесе в море ворожу кров, тоді Шевченко полине до самого Бога молитися, а до того він не знає Бога.

У Марсельезі (переклад П. Вороного) втілено переконання перемоги над ворогом: лютий ворог, рев шалених вояків, проклята згря, недруги здолані. Основне смислове навантаження несуть два рядки приспіву, у яких змальовано образ нечистої крові: "Хай чорна кров напоїть борозни!"

У "Заповіті" смисловий та інтонаційний центр другої частини міститься в третьому рядку – "Кров ворожу..." і п'ятому катрені – "І вражою, злою кров'ю // Волю окропите". У них домінує агресивний психолект.

В. Смілянська застерігає від спроб витлумачення "Заповіту" в дусі містицизму, прямого спілкування поета з Богом, віри в духів [Шевченківська енциклопедія, 2015, с. 1069]. Вона ставить під сумнів намагання багатьох авторів (Г. Грабовича, О. Забужко, Л. Рудницького, М. Назаренка, М. Павлюка та ін.) віднести поета до зловісного "нічного світу", до заложних мерців, упирів [Шевченківська енциклопедія, 2015, с. 1070].

Фраза "... а до того // Я не знаю Бога" є інтонаційним поворотом у щемку тональність клятви-ридання. Складно уявити собі більше самозречення, та ще й для людини за суттю своєю глибоко віруючої. Пристрасне бажання визволити рідний народ переважило необхідність рятувати власну душу: він не благає перед смертю в Бога прощення й відпущення гріхів. Слово поета стало громадянським учинком безмежної самопожертви [Шевченківська енциклопедія, 2015, с. 1069].

До цього треба додати думку Д. Андреева, який у своєму творі, присвяченому метафілософії історії, визначив внутрішній конфлікт "геніїв низхідного ряду", що не подолали внутрішню суперечність (без мудрості пізнання добра і зла): Ф. Війон і Ш. Бодлер, М. Гоголь і М. Мусоргський, М. Глінка і П. Чайковський, П. Верлен і О. Блок [Андреев, 1991, с. 176].

Внутрішній конфлікт – це потрійне протиріччя, боротьба трьох тенденцій: релігійно-етико-проповідницької, самодостатньої та тенденції "нижчої свободи". Це прагнення особистості реалізувати свої загальнолюдські права на звичайний, не обтяжений вищими нормативами спосіб життя, що передбачає право на слабкість, на пристрасть, на мирське щастя [Андреев, 1991, с. 177].

Права людини та громадянські ідеали "свободи, рівності і братерства" почали поширюватися в усьому світі саме з Франції. Спотворення проголошених ідеалів та їхня підміна революційною тиранією розпочалися вже за кілька тижнів після взяття Бастилії.

Кровопролиття в самій Франції не вичерпало всі біди європейських країн. Воно набуло світового значення тому, що було отруєно весь "духовно-ідейний потік", який поширився на всю Європу, і приніс ідею одноосібної тиранії. Разом із цим протягом тисячоліть формувався Синкліт Всесвіту.

За час існування Синкліту Всесвіту до нього увійшли декілька десятків видатних українців: Володимир Святий, Ярослав Мудрий, Антоній і Феодосій Печерські, Нестор Літописець, дружинник Сергій – вірогідний автор "Слова про Ігорів похід" та ін. Зараз до нього наблизилися Т. Шевченко і П. Флоренський [Андреев, 1991, с. 66].

Волелюбність як питома риса українського народу виявила себе також протягом радянської доби в Україні.

Горезвісна промова тов. Л. Троцького "Інструкція агітаторам-комуністам на Україні" з десятима заповідями не потребує розлогих коментарів, чи перекладу: "То, о чем мы здесь – в России говорим совсем открыто, в Украине можно шептать лишь на ушко, а то лучше и совсем не говорить. Уменье молчать есть тоже одна из фигур красноречия".

"В нем (про українського селянина) проснулся спавший сотни лет вольный дух запорожского козачества и гайдамаков. Это страшный дух, который кипит, бурлит, как сам грозный Днепр на своих порогах и заставляет украинцев творить чудеса храбрости. Это тот самый дух вольности, который давал украинцам нечеловеческую силу в течение сотни лет воевать против своих угнетателей: поляков, русских, татар и турок и одерживать над ними блестящие победы. ...они рано утратили свою "самостийность" и живут то под Литвой, то под Польшей, то под Австрией и Россией, составляя собой очень ценную часть этих держав... Без Украины нет России" [Троцький, 1990, с. 114].

Повернімося до священного "Заповіту".

У п'ятому катрені поет закликає український народ встати, скинути кайдани неволі й здобути собі волю. Психолект цього катрену акцентує бунтівний образ.

У шостому, останньому катрені поет просить згадати його в сім'ї великій, вольній, новій.

Заклики до народу (поховайте, вставайте, кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте) майже збігаються із закликами Марсельєзи:

Ходім – настав славетний час!
Злети ж до нас ти, воле, з раю
І силу нам подай своєю!
Громадо, в бій ставай!
До лав, батьки й сини!
Рушай! Рушай!
Хай чорна кров напоїть борозни!

Набуває розвитку суспільно-політична лексика, споріднена з біблійною аж до кривавої жертви заради волі.

В останньому катрені український народ після здобуття волі досягає ідеального життя в сім'ї великій, вольній, новій.

Відповідний психолект умиротворення забезпечує ідеальний спокій у глобалізованій, оновленій громаді вільних людей, які пом'януть поета незлим тихим словом.

"Заповіт" стає другим національним гімном для України, як Марсельєза стала визвольним гімном французької нації.

Тарас Шевченко самовіддано служив інтересам рідної країни і загальнонародському поступові. Але особистість поета неоднозначно сприймається нащадками, послідовниками, прихильниками та критиками.

Останні свідомо заземляють небуденну постать поета, зосереджуючись на побутових дрібницях приватного життя. Тоді як багатство душі й ментального світу Тараса Шевченка залишається поза їхньою увагою.

У своїх політичних поемах і віршах, як-от: "Сон", "Кавказ", "І мертвим, і живим...", "Великий льох", "Як умру, то поховайте..." та інших, поет викриває соціально-політичні та ідеологічні основи кріпосницького ладу. Своєю поетикою (передусім тропікою – порівняннями, епітетами, метафорами, символами, народнопоетичними формулами) ці твори близькі до народних пісень.

Філолог Ірина Фаріон, цитуючи геніальний твір Тараса Шевченка, зазначила, що "найважливіше з шевченківського "Заповіту" – це "І вражою злою кров'ю волю окропіте" – Не забудьмо цього імперативу великого Шевченка!" [Фаріон, 2012, с. 2].

Проведене опитування студентів, викладачів, іноземців засвідчило, що найважливішим концептом у "Заповіті" (понад 95 %) вважається "ВОЛЯ" (воля, вільний). На другій позиції стоїть концепт "РЕЛІГІЯ" (Бог, молитися) – 86 %, на третій – концепт "БАТЬКІВЩИНА" (топоніми Україна, Україна, Дніпро) – 80 %.

Іноземці бачать найголовнішу ідею "Заповіту" в останніх чотирьох рядках:

І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.

Прикметники "вольний" (45 %), новий (41 %), великий (14 %) відзначено українськими респондентами.

Найважливіша ідея "Заповіту" втілена в таких рядках:

"Кайдани порвіте" (23 %),

"Поховайте та вставайте" (19 %),

"Не забудьте пом'янути" (19 %),

"Все покину і долину

До самого Бога

Молитися..." (15 %),

"І вражою злою кров'ю" (5 %),

"Незлим тихим словом" (5 %).

Отже, "Заповіт" Тараса Шевченка справедливо називається другим національним гімном України та українською Марсельєзою. Він будується на трьох основних психолектах: ностальгії, агресії, умиротворення.

Загальна гармонійність звучання цього поетичного шедевру досягається ще й урівноваженням між мотивами агресії та умиротворення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Андреев Д. Л. Роза мира. Метафилософия истории / Д. Л. Андреев. – М., 1991. – 288 с.

Барабаш Ю. Просторинь Шевченкового Слова / Ю. Барабаш. – К., 2011. – 501 с.

Десять заповідей. Інструкція агітаторам-комуністам на Українѣ (Речь Народного Комиссара тов. Троцкого к курсисткам [sic!]) // Київ. – № 12. – 1990. – С. 113–115.

Дорошенко Д. Історія України. – Львів, 1942. – 252 с.

Крючков Г. Г. Передмова / Г. Г. Крючков // Ткаченко А. Українсько-французькі зв'язки в особах, подіях та легендах. – Луганськ, 2007. – С. 7–9.

Наливайко Д. С. Історія і міфологія у Шевченка: у контексті європейського романтизму / Д. С. Наливайко // Тарас Шевченко: європейська культура. – К., 2000. – С. 20.

Фаріон І. "Ворог ніколи сам не загине, як роса на сонці" / І. Фаріон // Держава 2000. – № 23(609). – 2012. – С. 2–3.

Цалай-Якименко О. С. "Заповіт" Т. Г. Шевченка – народна революційна пісня / О. С. Цалай-Якименко // Народна творчість та етнографія. – 1963. – № 1. – С. 3–11.

Шевченківська енциклопедія : в 6 т. / редкол. : М. Г. Жулинський (гол.) та ін. – К., 2015. – Т. 6. – 1120 с.

Шевченко Т. Г. Повне збір. творів : у 12 т. – К., 1989. – Т. 1. – С. 528.

Шевченкознавство в сучасному світі / Н. Л. Білик, І. П. Бондаренко, Г. Г. Верба та ін. – К., 2014. – 463 с.

REFERENCES

Andreev D.L. (1991). Roza mira. Metafilosofia istorii [Rose of peace. Metaphilosophy of history]. – Moscow: Russiko [in Russian].

Barabash Yu. (2011). Prostorin Shevchenkovo Slova [Space of Shevchenko's words]. Kyiv: Tempora [in Ukrainian].

Trotskyi L. (1990). Instruktisiia ahitatoram kommunistam na Ukrainie (Rech Narodnoho Komissara tov. Trotskoho k kursistkam (sic!) [Speech of people's commissar comrade Trotskyi to apprentices [sis!]]). Jurnal "Kyiv" – "Kyiv", 12, 113-115 [in Russian].

Doroshenko D. (1942). Istoriia Ukrainy [History of Ukraine].–Lviv: Ukrainske vydavnytstvo Krakiv [in Ukrainian].

Kriuchkov H.H. (2007) Peredmova // Tkachenko A. Ukrainsko-frantsuzki zviazky v osobah, podiiah ta legendah [Ukrainian and French relations in persons, events and legends]. – Luhansk^ Shiko, pp. 7-9 [in Ukrainian].

Nalyvaiko D.S. (2000). Istoriia i mifologiia u Shevchenka: u konteksti evropeiskoho romantyzmu [History and myphology of Shevchenko:in context of European romanticism]. Taras Shevchenko: evropeiska kultura – Taras Shevchenko: European culture, Kyiv – Cherkassy, p. 20 [in Ukrainian].

Farion I. (2012). Voroh nikoly sam ne zhyne, iak rosa na sontsi [The enemy will never perish as dew in the sun]. Derjava 2000 – State 2000, 23 (609), pp. 2-3 [in Ukrainian].

Tsalai-Jakymenko O.S. (1963) "Zapovit" T.H.Shevchenka – narodna revoliutsiina pisnia ["Testament" of T.H.Shevchenko is the national and revolutionary song]. Narodna tvorchist ta etnografia – Folk works and ethnographics, 1, pp. 3-11 [in Ukrainian].

Shevchenkivska entsyklopediia: u 6 Vols (2015). [Shevchenko's encyclopedia: in 6 Vols (2015)], Vols 6: T–YA, NAN of Ukraine [in Ukrainian].

Shevchenko T.H. (1989). Povne zibrannia tvoriv: u 12 Vols [Complete works: 12 Vols]. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].

Cherednychenko O.I. (2014). Shevchenko u frankomovnomu sviti [Shevchenko in francophone world]. Shevchenkoznavstvo u suchasnomu sviti – Shevchenko's studies in the modern world, Vols 6, pp. 279-298 [in Ukrainian].

Shevchenko T.H. (1952) "Yak umry, to pokhovaite..." [When I die, bury me...]. Kobzar – Kobzar, Vols 2 (pp. 298-300), Vinnipeh, Tryzub [in Ukrainian].

Marseillaise (1980) [Marseillaise]. Le Français sans peine – French without difficulty, Lesson 41, p. 13 [in French].

H. H. Kriuchkov, Dr Hab., Prof.,

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

georgiy@univ.kiev.ua

UKRAINIAN MARSEILLAISE BY TARAS SHEVCHENKO

The article is devoted to the analysis of different translations of Taras Shevchenko "Testament" and National French Himn Marseillaise. Two value systems and specific psycholects of nostalgia, aggression, peace are examined.

The aim of the article is to define the main psycholects in Taras Shevchenko poems, particularly in "Testament".

In result of the comparison methods of several translations of "Testament" we have obtained three important psycholect of nostalgia, aggression and peace. All spheres use the concept of "love" and "mother country".

The first and the second quatrains of "Testament" contain the invincible, calm, tranquil grandeur and beauty of the peace-loving country. Both quatrains are based on the psycholect nostalgia.

The third and the fourth quatrains are the most discussed but they impress everybody with their optimism, future of Ukraine, belief, victory, liberty.

In the fifth quatrain the poet calls Ukrainians to revolt and to win the liberty. The psycholect of this quatrain ensures the riot and the victory. This is the psycholect of aggression.

The sixth quatrain describes the future of Ukraine. The poet asks to recollect him in the new society, in the new, big and free family. The psycholect of peas ensures the ideal calm in the society of free people.

The conceptsphere of the first and the second quatrains of "Testament" is founded on nostalgia's concept "Love" and "Mother country". Lexical means, grammatical structure of phrases, phonetic phenomenos and prosody provide with intellectual, logical and emotional expression of feelings in the poet's psycholect who was sick and took leave of the life and said good-bye to the Ukrainian people.

Concepts of the third and the fourth quatrains are God and Liberty. Marseillaise has the same idea of the fight and the victory.

The fifth quatrain follow the main concept of the struggle. Slogans of this quatrain coincide with appeals of Marseillaise: bury, rise, tear asunder chains, stain the freedom with blood. The image of enemy's blood on "Testament" corresponds to impure blood of Marseillaise.

The interrogatory of students and teachers witnesses the main concept of "Testament" (95 per cent). This is "Freedom".

The second concept is "Religion" (God. Pray) – 86 per cent.

The third concept is "Motherland" – (toponyms: Ukraine, Dnipro) – 80 %.

Strangers consider the main idea of "Testament" in the last quatrain.

Ukrainian respondents consider more important adjectives about Family: free (45 per cent), new (41 per cent), big (14 per cent).

Important lines of Testament are the following:

Tear chairs – 23 per cent.

Bury and revolt – 19 per cent.

Don't forget to speak well – 19 per cent.

Pray – 15 per cent.

Enemy's wicked blood – 5 per cent.

Testament of Taras Shevchenko is just the second national himn of Ukraine or Ukrainian Marseillaise. It is constructed on three psycholects: nostalgia, aggression and peace.

The general harmony of this poem is attained by well-balance between aggression and peace.

Keywords: *psycholect; nostalgia; aggression; peace; concept.*